

juni
2013

DE ROSDOEK

146

**Van woningnood!
...tot woningnood?**
Gerrit van der Weijst

**Geschiedenis van
Eerselse families
(v.d. Ven-Versmissen)**
Piet Frints

**Archeologisch onderzoek
Markt – Quackelaer
te Eersel**
Lia van Herk-Bogaerts

**De culturele ANBI
en de geefwet**
Frans Teunis

**Van Quohier 1795
naar Kadaster 1832**
Pieter Mulder

Koning, Keizer, Admiraal
Frans Teunis

Dulzel (N.Br.), Smidseindstraat

*DE ROSDOEK is een uitgave van Heemkundige
Studiekring "De Acht Zaligheden"*

ISSN 1384-086X

*Voor al uw thuiszorg en
hulp in de huishouding,
bel Zorgcentrum Merefelt !*

Zorgcentrum Merefelt

*Zorgcentrum Merefelt maakt deel uit van de
Regionale Stichting Zorgcentra de Kempen
Bezoekadres: Parklaan 2, 5504 GB Veldhoven
Mooier Merefelt rekeningnummer Rabobank West*

*www.rszk.nl
Tel.: 040-253 50 40
1345 79 445.*

**Combinatiebouw
voor industriële
elektrotechniek b.v.**

Kuiper 8

5521 DH Eersel

Telefoon: 0497-530530

Telefax: 0497-518102

E-mail: info@combinatiebouw.nl

Internet: www.combinatiebouw.nl

Van woningnood! tot woningnood?

Gerrit van der Weijst 4

Geschiedenis van Eerselse families (v.d. Ven-Versmissen)

Piet Frints..... 12

Archeologisch onderzoek Markt – Quackelaer te Eersel

Lia van Herk-Bogaerts 15

De culturele ANBI en de geefwet

Frans Teunis 18

Van Quohier 1795 naar Kadaster 1832

Pieter Mulder 20

Koning, Keizer, Admiraal

Frans Teunis 28

COLOFON

DE ROSDOEK is een uitgave van Heemkundige Studiekring "De Acht Zaligheden".
Verschijnt 4 x per jaar. Volgende nummer in september 2013.

Redactie:

K. Cornelissen, Eersel, 0497 - 512208
P. Frints, Eersel, 0497 - 512197
H. Grielen, Eersel, 0497 - 512897
E-mailadres redactie: h.grielen@upcmail.nl

Secretariaat:

E. Lavrijsen, Bogerd 70, 5521 ML Eersel, 0497 – 843909
E-mail: evert.lavrijsen@gmail.com

Website: www.hskdeachtzaligheden.nl

Heemkamer:

Gevestigd in Streekmuseum De Acht Zaligheden, Kapelweg 2, 5521 JJ Eersel

Contributie:

€ 21,50 per jaar (€ 13,00 per jaar voor medelid op hetzelfde adres)

Giften:

De Studiekring is aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

Bankrekening: ABNAMRO 62.47.42.407 t.n.v. De Acht Zaligheden te Eersel

Van woningnood! tot woningnood?

Inleiding

Een titel misschien die vragen oproept. Het was de leidraad voor een (inmiddels beëindigde) tentoonstelling in Museum De Acht Zaligheden. Bij de opening ervan wist Gerrit van der Weijst, directeur van Woningstichting de Zaligheden heel goed uit te leggen waarom de stap van een ! naar een ? helemaal niet vreemd is. Zijn schets van de ontwikkelingen in de sociale woningbouw was de moeite waard. Met name de historische aspecten ervan passen heel goed in onze Rosdoek. Voor dat gedeelte geeft de redactie graag wat ruimte.

De aanleiding, een stukje geschiedenis.

Woningstichting de Zaligheden bestaat dit jaar 50 jaar. Vandaar de tentoonstelling, vandaar deze bijeenkomst. Dat betekent niet dat 'de woningbouw', zo heette vroeger hier de sociale volkshuisvesting, daarvoor niet bestond.

In Nederland is de woningwet ingevoerd in 1901: 112 jaar geleden. Dat is overigens niet zonder slag of stoot gebeurd. Er werd al vanaf 1850 over gesproken voordat het er echt van kwam. Hoe dan ook, 1901 moet gezien worden als het begin van overheidsbemoeienis met de volkshuisvesting in Nederland.

Vanaf die tijd zie je dan ook de eerste echte woningbouwplannen. Het was voor het eerst dat woningen ook moesten voldoen aan wettelijke minimumeisen. Die eerste gestructureerde plannen zag je in de grote steden in de Randstad.

Vóór de woningwet; vóór 1901 gebeurde er ook wel het een en ander, maar het was veel vrijblijvender en ongeorganiseerder van aard. Feitelijk werd het overgelaten aan het particulier initiatief. Soms ging dat goed, vaak was het resultaat schrijnend: slechte woningen tegen woekerprijzen. De bedoeling van de woningwet was, dat er maatschappelijke organisaties zouden opstaan die huurwoningen gingen bouwen. Ze moesten dat zonder winst oogmerk doen en in ruil daarvoor kregen ze ondersteuning van de overheid. Deze maatschappelijke instanties waren in feite de eerste woningcorporaties.

De wet bood ook ruimte aan de gemeenten om zelf woningen te gaan bouwen, al lag dat in die tijd wat minder voor de hand.

Woningbouw werd toch vooral als particuliere aangelegenheid gezien en dat veranderde maar zeer geleidelijk.

De Kempen begin 1900. Meerdere generaties in een plaggenhut. De leefomstandigheden zijn slecht. (Collectie Frans Huijbregts)

Heilige voorlopers en wederopbouw

In de Kempen volgde de gestructureerde woningbouw pas later. Een kleine 100 jaar geleden. Waarom het hier later was is mij niet bekend. Mogelijk heeft het te maken met het gegeven dat de Kempen toch een stuk van Den Haag af ligt. Ook onze volksaard zal een rol hebben gespeeld. We riepen niet zo hard en regelden het net zo lief zelf, zonder de heren uit Den Haag.

In de begintijd, de twintiger jaren, waren er verschillende voorlopers van Woningstichting de Zaligheden actief. Al onze lokale heiligen kwamen er aan te pas zoals Donatus uit Hapert, St. Lucia (of St. Lucy) in Steensel, Pancratius in Hoogeloon en nog enkele meer.

De heiligen konden het niet alleen en een van de aardse gangmakers uit die tijd was onmiskenbaar burgemeester Panken. De eerste tijd liep de zaak heel behoorlijk, maar in de dertiger jaren kwam er toch de klad in. Er gebeurde niet veel meer.

Na de Tweede Wereldoorlog werd de zaak overgenomen door de overheid. De gemeentelijke woningbedrijven waren aan zet. Het is de periode van de naoorlogse 'wederopbouw' en er moest productie komen. Het was immers de tijd van de klassieke woningnood. Het maakte niet hoe of waar, als er maar gebouwd werd. In alle Kempendorpen zien we de voorbeelden uit die tijd.

De Marialaan in Reusel, de Postakkers in Eersel, de Venweg in Hapert, om er maar enkele te noemen.

Een fenomeen uit die tijd waren de zogenaamde "duplex-woningen". Gewone gezinswoningen die provisorisch werden gesplitst om tijdelijk twee huishoudens te kunnen huisvesten. Ze staan er tot op de dag van vandaag, al lopen ze wel op hun laatste benen. In dat opzicht is de woningnood dus kennelijk nooit helemaal ingelopen.

Eersel is actief

Woningnood was ook de drijfveer achter de oprichting van Woningstichting de Zaligheden in 1963. Gemeentelijke woningbedrijven deden het goed. Toch zag de overheid liever dat particuliere partijen de woningbouw verzorgden. Partijen die wat meer onafhankelijk van de gemeenten waren.

De regels werden dan ook zo gemaakt dat een woningstichting bepaalde voordelen kreeg. Concreet ging het dan om subsidies die een woningcorporatie wel kreeg en een gemeentelijk woningbedrijf niet.

In de Kempen hadden ze dat snel begrepen en al in 1962 is er een poging ondernomen om een regionale woningstichting van de grond te krijgen. Men had ook al een naam, Woningstichting Kempenland.

Het is echter bij een papieren stichting gebleven. De samenwerking tussen de gemeenten was nog niet toe aan een regionale woningstichting. In Eersel wilde men echter niet langer wachten en op 26 augustus 1963 werd Woningstichting de Zaligheden opgericht. Een goedgekozen naam. Je hoeft niet uit te leggen waar die Zaligheden voor staat. Een naam waar je, opnieuw, regionale ambities aan kunt koppelen. Niet dat ze die toen hadden, het ging heel nadrukkelijk om de oude gemeente Eersel. Drie zaligheden dus nog maar.

In Hapert-Hoogeloon speelde dezelfde overweging. Daar werd in 1964 Woningbouwvereniging Hoogeloon c.a. opgericht. Voor de Zaligheden is dat van belang omdat de woningbouwvereniging de latere fusiepartner van de Zaligheden is geworden.

Nieuwe vormen

Er volgt dan een periode dat de corporatie naast het gemeentelijk woningbedrijf werkt. Dat was zowel in Eersel als Hapert het geval.

In de praktijk geen enkel probleem. Het uitvoerende werk van de corporaties was immers in zijn geheel bij de gemeenten ondergebracht. In de praktijk werd het werk door dezelfde mensen verricht die ook voor het gemeentelijk woningbedrijf werkten. De corporaties hadden natuurlijk wel autonome besturen met hun eigen vergaderingen en alles er op en er aan. In die besturen zat overigens wel een stevige lijn naar de gemeente. De gemeentesecretaris of de burgemeester zat in het bestuur.

Omdat er feitelijk geen verschil meer was tussen de woningstichting en het gemeentelijk woningbedrijf is in de 70-er jaren besloten om het woningbedrijf over te doen aan de woningstichting. Alleen een oplettende huurder zal het gemerkt hebben. Zo minimaal waren de verschillen.

De laatste stap

Tijd staat niet stil en regels en opvattingen veranderen. Eind tachtiger jaren zien partijen meer heil in een volledige verzelfstandiging van de Zaligheden. Per 1 juli 1989 gaat dan ook de nieuwe 'verzelfstandigde' structuur in. Woningstichting de Zaligheden heeft een eigen werkorganisatie in een eigen kantoor. Dijk 14, naast het huidige kantoor.

Het woningbestand bestaat dan uit ongeveer 800 woningen, de Wiekenborg en een aantal garages. Vijf medewerkers en een bestuur met acht vrijwilligers.

In maart 1994 wordt de fusie met Woningbouwvereniging Hoogeloon geformaliseerd. Daarna worden de gemeentelijke woningbedrijven van Reusel, de Mierden, Vessem, Riethoven, Westerhoven en als laatste Bladel overgenomen, feitelijk aangekocht.

Nu, vijftig jaar na de eerste stapjes op het pad van de woningbouw, kan het gouden jubileum gevierd worden. Met een tentoonstelling die een indruk geeft van de ontwikkelingen van toen naar nu. Daarmee is het eerste deel van het verhaal verteld. Wat doet WSZ zoal?

Nieuwe wegen: beheren èn bouwen

Goed beheren is erg belangrijk, maar bouwen is zo door de jaren heen wel het meest beeldbepalende werk. Een dankbaar onderwerp. Iedereen heeft er een mening over. We zijn allemaal

“ervaringsdeskundigen”. Ook voor de politiek en de bestuurders is bouwen een dankbaar onderwerp. Terecht. Het bepaalt niet alleen hoe we wonen, maar ook hoe onze omgeving er uitziet.

Kerkebogten is klaar (Foto Pythia Winia)

In de vijftig jaar die wij bestaan, hebben wij duizenden woningen gebouwd. Heel veel huurwoningen, maar ook een aanzienlijk deel koopwoningen. Meestal, zeker vroeger, gaat het dan om premiekoopwoningen. Later ook om andere projecten zoals Koopgarant of projecten met Collectief Particulier Opdrachtgeverschap. Vaktermen waar ik nu niet over zal uitweiden. Veel van die huurwoningen die we bouwden, zijn de afgelopen decennia verkocht en zijn op die manier dus ook een koopwoning geworden.

Om hoeveel woningen het gaat is nooit uitgerekend, tenminste niet door ons. Een schatting is, dat door WSZ, inclusief rechtsvoorgangers, de afgelopen 50 jaar zo'n tienduizend woningen zijn gebouwd in de Kempen. In honderden straten in de Kempendorpen zie je dan ook woningen waar De Zaligheden iets mee heeft of heeft gehad.

De Zaligheden heeft op dit moment ruim 3.500 woningen in eigendom. Gemakshalve tellen woningen die nu in aanbouw zijn, al mee. Verder bouwen we niet alleen woningen. Er zijn ook bijzondere gebouwen zoals verpleeghuisplaatsen, een school en welzijnsgebouwen. Zoals in Eersel de Eikenburg, of de gezondheidscentra in Reusel.

Bouwen als rode draad door de geschiedenis van de Woningstichting. Het heeft ons altijd bezig gehouden. Toch zit daar niet het meeste werk in. Het gaat natuurlijk allereerst om de mensen die er wonen. Daar gaat dan ook onze meeste tijd en aandacht naar toe.

Mensen hebben vragen, problemen waarmee wij ze kunnen helpen. Er gaat wel eens iets kapot dat gerepareerd moet worden. Mensen willen verhuizen. We moeten onderhoud uitvoeren, we moeten er voor zorgen dat de woningen bij de tijd blijven. Dat is "beheren" en daar gaat de meeste tijd in zitten.

Bij dat alles moeten we er ook voor zorgen dat we aan alle regels voldoen en dat we het in financieel opzicht onder controle hebben en houden. Wij hebben ons de afgelopen 50 jaar niet verveeld.

En nu? Hoe gaat het verder?

Volkshuisvesting of woningbouw is het belangrijkste thema uit de woningwet. Er was tenslotte woningnood en er moest iets gebeuren. En er is heel veel gebeurd. Je mag het met recht een succes noemen.

Maar de laatste jaren klemt het, het zit op slot. In politiek Den Haag maken ze het ene 'woonplan' na het andere maar erg overtuigend zijn die niet. En dat raakt de corporaties, dus ook de Zaligheden.

Vroeger heeft de overheid veel geld gestoken in de corporaties. Zo'n 20 jaar geleden zijn ze daar mee gestopt en moesten ze de eigen financiële broek ophouden. Nu wordt de zaak echter omgedraaid. Er wordt van ons gevraagd om miljoenen te betalen en dat doet pijn. Werken voor de onderkant van de samenleving en tegelijk veel geld verdienen dat gaat niet samen. Je kunt niet straffeloos plukken en verwachten dat dit geen gevolgen heeft.

Niet dat het direct fout gaat. Onze huurders zitten goed te wonen en de woningen storten echt niet in als we een paar jaar minder doen. Maar het is een gevaarlijke weg. Voor we het weten, lopen we een achterstand op. Woningen en wijken die niet goed worden onderhouden, die niet worden vernieuwd, gaan achteruit. Die verpauperen. Daar krijgen we later de rekening voor.

Niet te somber zijn. We hebben wel vaker tegenwind gehad. Ook deze bries zullen we overleven. Veel zaken verlopen nu eenmaal in golfbewegingen en ik vertrouw er zonder meer op, dat onze beleidsmakers op tijd zien dat we de opgaande lijn weer zullen

vinden. Dat is ook nodig, want het werk van de woningstichting is nog lang niet voorbij.

En dan: van woningnood! naar woningnood?

De woningnood van vroeger is gelukkig opgelost. Het ging om woningtekorten in absolute zin. Er waren gewoon veel te weinig huizen. Dat wil niet zeggen dat iedereen nu naar zijn zin woont, maar in de Kempen heeft iedereen, althans iedereen die dat wil, een dak boven zijn hoofd.

Maar dat betekent niet dat we klaar zijn. We hebben nu te maken met een andere soort woningnood. Niemand hoeft dan buiten te slapen, maar dat betekent nog niet dat iedereen passend woont. Passend op een manier die aansluit op de specifieke wensen van de bewoner. Dat is lang niet altijd het geval. Het probleem zit niet zozeer bij de starters of doorstromers, zij kunnen eigenlijk in alle woningen goed vooruit. Als ze maar ruim genoeg zijn en geen mankementen hebben.

De Bolle Akker Vessem (Foto Pythia Winia)

Het knelpunt komt steeds meer te liggen bij mensen die zorg nodig hebben, van welke vorm dan ook. Vaak senioren maar ook andere mensen die niet zo goed vooruit kunnen met de doorsnee woning.

De huidige bezuinigingswoede raakt niet alleen de woningbouw, maar nog veel meer de zorgsector. Scheiden van wonen en zorg is de toekomst. Kort door de bocht betekent dit, dat mensen zelf

een dak boven hun hoofd moeten regelen ongeacht hun beperkingen. Alleen in het uiterste geval kunnen ze nog aankloppen voor een verpleeghuisplaats. Daar hebben we passende woningen voor nodig en niet overal in de Kempen zijn we klaar voor deze omslag. Een nieuwe vorm van woningnood!

Het andere punt is al aangestipt. Als er te lang gedwongen een pas op de plaats is, dan komt er niets terecht van vernieuwing van de bestaande woningen. Dat geldt voor Nederland en ook voor ons werkgebied. We moeten bedenken dat, als elke woning in Nederland 75 jaar meegaat, er meer dan 100.000 woningen per jaar moeten worden vernieuwd. Voor de Kempen betekent dat een vernieuwingsopgave van 300 à 400 woningen per jaar, bovenop de normale uitbreidingsbehoefte. Dat halen we in de verste verte niet.

Dus: de klassieke woningnood is zo goed als geschiedenis, maar een nieuw soort woningnood ligt op de loer. Hebt u 'm nu: die titel?

Gerrit van der Weijst

Bij inleveren van
deze bon krijgt u
een Kerastase
ritueel t.w.v.
€15.00 voor €7.00.
Heeft u vragen?
Bel ons gerust!

www.denbarbier.nl, Hint 4, 5521 AH Eersel, 0497-514026

Geschiedenis van Eerselse families

In de komende Rosdoeken wordt regelmatig een bekende familie uit Eersel geportretteerd. Het betreft families waarvan de leden al generaties bekend zijn in en met de Eerselse samenleving.

Van de Ven - Vermissen.

Ria van de Ven kan met ere een fenomeen genoemd worden als het gaat om het beschrijven van de geschiedenis van haar familie.

Vijftien jaar geleden begon zij met een genealogische zoektocht naar het verleden van haar familie. Uiteindelijk leidde dat tot vier lijvige boekwerken die in de loop der jaren zijn verschenen. Ze zijn niet te tellen het aantal interviews dat zij gehouden heeft, de foto's die ze verzameld heeft en de uren die ze "achter de computer" gezeten heeft om vast te

leggen wat ze allemaal verzamelde.

Feiten opzoeken (waar, wanneer geboren, getrouwd, begraven enz.) is één zaak, hoe deze gegevens goed en efficiënt vast te leggen is andere koek.

Toen zij aan dit karwei begon was ze een leek op het gebied van genealogie. Zij heeft zich allereerst de spelregels eigen moeten maken. Zo leerde ze wat stambomen, kwartierstaten en parentelen zijn, om de weg te vinden naar allerlei archieven op rijks, provinciaal en gemeentelijk niveau en de waarde te ontdekken van b.v. bevolkingsregisters, bidprentjes, enz.

Zij is begonnen met het verleden van haar moeder Toos Jacobs - Stevens uit te zoeken.

Ria van de Ven werkte in die jaren op het documentatiecentrum van de Mavo in Eersel en ontdekte daar de waarde van het vastleggen van gegevens. In diezelfde tijd groeide ook haar belangstelling voor het verleden van haar familie. Het was ook haar moeder die haar aanspoorde zich te verdiepen in de geschiedenis van haar familie en haar net dat zetje gaf om er ook daadwerkelijk mee te beginnen. Directe aanleiding voor deze

interesse was het feit dat haar moeder al jaren rondliep met de gedachte dat er binnen hun familie een moordenaar zou geleefd hebben. Dat gegeven bleef als maar door haar hoofd spelen, stoorde haar in toenemende mate en zij wilde er achter komen wat nou echt de waarheid was.

Ria is er aan begonnen en ontdekte al ras dat er inderdaad een moord had plaats gevonden.

Geen van de familieleden was echter dader. Een van haar voorvaderen was wel slachtoffer in een verschrikkelijk drama. De moord op Hendrik Stevens is uitvoerig beschreven in de Meijerse Courant en de Peel en Kempenbode van 9 november 1898:

Maarheeze.

Een verschrikkelijk feit is hier Zondagavond gepleegd. Verschillende mannen zaten omstreeks half acht in de herberg der kinderen Vos bij elkander, zonder dat er van enige twist tusschen hen was of er zelfs woorden vielen. Bij het naar buiten gaan liep er een met een dolkmes op Hendrik Stevens van Budel in en stiet hem in het onderlijf. Eenen grote plas bloed wees de plaats der misdaad aan, terwijl enige schreden verder het lijk tegen een mesthoop aan gevonden werd.

De justitie van Roermond was gisteren ter plaatse

Een tweetal personen was reeds door de plaatselijke politie gevangen genomen en een van hen, met name Gijsbert van Esch heeft bekend de dader te zijn. Een oorzaak voor de daad is er nog niet bekend.

Over deze misdaad valt nog te melden, dat Stevens door de onverlaat naar buiten werd geëischt, zooals het daar heet. Stevens, voor geen kleintje bang, hoewel niet twistziek, nam het aan. Nauwelijks buiten kreeg hij den doodelijken steek in de liesstreek, waardoor een groote slagader getroffen werd, 't geen binnen enkele minuten den dood door verbloeding deed intreden. De moordenaar, zonder verder naar zijn slachtoffer om te zien, ging naar huis van kleederen verwisselen, zoodat later de bebloede jas en broek daar werden gevonden. Op aanwijzing van zekeren G. uit Soerendonck, die in deze treurige zaak een lijdelijke maar droevige rol moet hebben gehad, werd de dader gevat en weldra tot volledige bekentenis gebracht.

De hoofdpersonen in dit bloedige drama waren ongehuwd.

Men mag wel zeggen, dat de strafkamer der rechtbank te Roermond haar brood niet in ledigheid eet. De eene doodslag is nog niet van de rol, of de andere vraagt een bescheiden plaats. Grathem, Budel, Blerick, en nu Maarheeze zijn de gemeenten, waar achtereenvolgens, zoo in een maand of vijf, droevige tooneelen voorvielen, die telkens een menschenleven eischten.

Met deze ontdekking was het hek van de dam en is Ria verder gaan spitten in de geschiedenis van haar voorouders, haar schoonfamilie en verder aangetrouwde families.

Zo verscheen in december 2000 haar eerste boek met als titel Heden en Verleden van de Familie Stevens - Van den Broek.

In de daarop volgende jaren 2003- 2007 en 2009 verschenen met de zelfde titels de boeken over de families Schepens - Wouters, Jacobs - Tils en van de Ven - Versmissen.

Bij het gereedkomen van elk boek werd een reünie georganiseerd, meestal in het dorp waar de desbetreffende familie van oorsprong vandaan kwam. Daar werd massaal op gereageerd.

Ria is nog steeds onder de indruk over de hulpvaardigheid en open deuren die ze steeds aantrof.

"Ik ben rijk geworden, door alle fijne contacten met familie, adviseurs en belangstellenden. Bij iedereen stond de deur open en dat verbaasde mij enigszins in deze zakelijke, hectische wereld. Het enthousiasme van mijn omgeving gaf mij de kick om door te gaan." aldus Ria van de Ven - Jacobs in haar nawoord.

In alle boeken is een genealogisch overzicht opgenomen van de onderzochte familiestammen. Het geheel is verluchtigd met prachtige foto's uit het verleden, beschrijvingen van de tijd waarin ze haar onderzoeken deed, van de dorpen waar de familie geleefd heeft, leuke verhalen en anekdotes die ze in de loop der tijd heeft verzameld. Een ongelofelijk grote schat aan geschiedkundige gegevens waar niet alleen de familie maar ook outsiders met plezier kennis van kunnen nemen.

Tot slot zij vermeld dat de vier boeken over de hiervoor genoemde families ter inzage liggen op de heemkamer van onze heemkundige studiekring "De Acht Zaligheden" in Eersel.

Piet Frints

Archeologisch onderzoek Markt – Quackelaer te Eersel

De Studiegroep Archeologie heeft het plan opgevat om de onderzoeksverslagen die we in de loop der jaren verzameld hebben te gaan bestuderen en samen te vatten voor publicatie in De Rosdoek. Hieronder vindt u het tweede verslag van de opgravingen op het terrein achter het oude gemeentehuis op de Markt en het speelweide richting de Plus in Eersel. We hopen dat we de interesse voor het onderwerp archeologie onder de leden wat verder kunnen aanwakkeren, zodat we mogelijk wat extra leden binnen de Studiegroep kunnen begroeten.

Er zijn plannen genoeg om ons mee bezig te houden, maar het gebrek aan mankracht beperkt onze mogelijkheden.

Wie interesse heeft kan zich aanmelden via de website:

www.hskdeachtzaligheden.nl/studiegroep-archeologie-2

Studiegroep Archeologie:

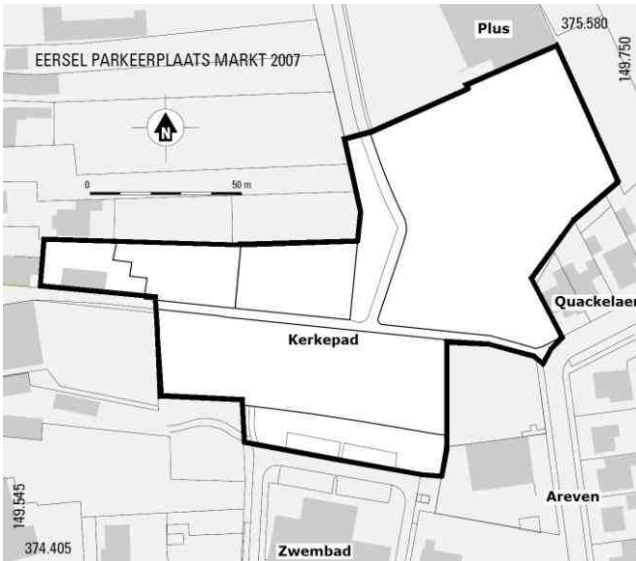
Annie Biezen, Piet van Gisbergen, Lia van Herk, Winfried Thijssen, Cor van der Vossen.

Inleiding

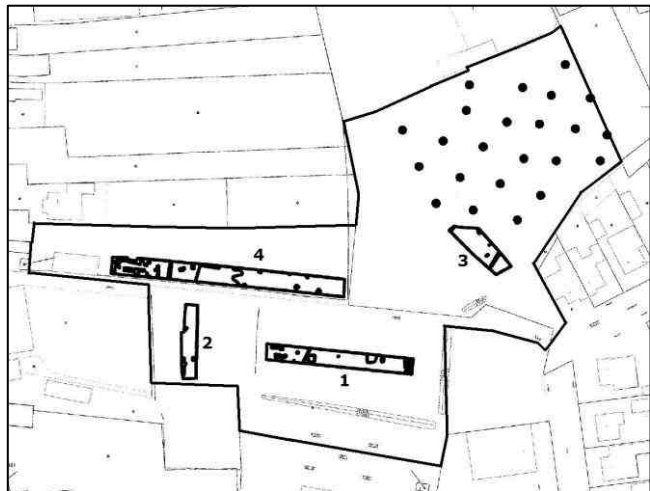
Op 19 en 20 november 2007 heeft een archeologisch onderzoek, in de vorm van Proefsleuven en boring, plaatsgevonden in het plangebied Markt – Quackelaer. Aanleiding voor dit onderzoek zijn ontwikkelingsplannen van een parkeerplaats en groenzone; zie kaartje 1.

Het onderzoek is uitgevoerd door ADC ArcheoProjecten². Het onderzoeksgebied is 1,2 ha groot en er zijn 4 proefsleuven (of putten) aangelegd, daarnaast is in het oostelijke deel van het plangebied, een bebost gedeelte, door middel van 23 boringen onderzocht; zie kaartje 2.

Voorafgaand aan dit onderzoek heeft de Archeologie afdeling van de Vrije Universiteit van Amsterdam in maart 2007 een gecombineerd archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd¹. Doel van dit booronderzoek was de dikte en aard van de beschermende bovengrond (plaggendek) te bepalen.

Kaartje 1 - Plangebied

Kaartje 2 - Boringen

Vondstmateriaal in de werkputten

In totaal zijn slechts vier vondsten gedaan: In werkput 1 is een scherf van steengoed aangetroffen. Deze vondst kan in de 19de eeuw gedateerd worden. Vondst 2 werd gedaan in een recente verstering. De vondsten betreffen aardewerk en glas dat in de

eerste helft van de 20ste eeuw gedateerd kan worden. Vondstnummer 3 betreft een stukje onbepaald bouwmetaal, afkomstig uit een versterking in werkput 4. Tot slot is in werkput 2 een scherp roodbakkerd aardewerk aangetroffen die vermoedelijk in de tweede helft van de 16de eeuw gedateerd kan worden.

Vondstmetaal booronderzoek

Boornr	omschrijving	vermoedelijke datering
4	1 x roodbakkerd aardewerk	Romeinse tijd – Middeleeuwen
15	1 x pijpenkop	Nieuwe tijd
16	1 x roodbakkerd kwartsgemagerd bouwmetaal	Romeinse tijd – Middeleeuwen
19	1 x pijpenkop	Nieuwe tijd
20	1 x roodbakkerd bouwmetaal	Middeleeuwen

Conclusie

In het gedeelte dat door proefsleuven is onderzocht zijn geen of nauwelijks sporen aangetroffen en krijgt het predicaat "niet behoudenswaardig".

Voor het terrein dat d.m.v. boringen is onderzocht geldt dat de onderzoeksstrategie onvoldoende duidelijk heeft kunnen maken wat de archeologische waarde van het gebied is. De boringen laten een intact bodemprofiel zien en er zijn enkele archeologische indicatoren aangetroffen. Op basis hiervan kunnen archeologische waarden verwacht worden. Afhankelijk van de geplande bodemingrepen wordt geadviseerd aanvullend onderzoek in de vorm van proefsleuven te laten uitvoeren, of, bij beperkte bodemversterking een archeologische begeleiding te laten plaatsvinden in combinatie met planologische bescherming van het niet te verstoren gedeelte van het perceel.

Lia van Herk–Bogaerts
 Studiegroep Archeologie

Referenties

1. Verslag van het archeologisch bureau- en booronderzoek voor het project parkeren oostzijde markt te Eersel. Michel Lascaris Amsterdam 2007 Archeologisch Centrum Vrije Universiteit – Hendrik Brunsting Stichting.
2. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven en een booronderzoek. X.J.F. Alma, ADC ArcheoProjecten, Amersfoort, februari 2008.

De culturele ANBI en de geefwet

Met ingang van 20 maart 2013 is het tijdelijk extra fiscale voordeel van 25% voor giften van particulieren aan culturele ANBI 's verlengd en kan er dus tot 2017 ten volle geprofiteerd worden van deze extra aftrekmogelijkheid. Bedrijven mogen in de vennootschapsbelasting de aftrek van hun gift met 50% verhogen.

Hoe werkt deze 'multiplier'?

- Giften van particulieren mogen met 25% verhoogd worden wat betekent dat de gever een kwart meer mag aftrekken. Dit mag over een bedrag van maximaal 5000 euro, waardoor de verhoging kan oplopen tot 1250 per jaar. Daarna geldt de gewone giftenaftrek.
- Voor giften van bedrijven geldt voor de vennootschapsbelasting een verhoging van 50% wat kan oplopen tot 1500 euro.

De multiplier kan worden toegepast op periodieke giften en gewone giften.

Periodieke giften zijn vaste en gelijkmatige periodieke uitkeringen; deze worden bij de notaris vastgelegd voor minimaal 5 jaar. De verlenging met een jaar van het tijdelijke extra fiscale voordeel zorgt ervoor dat gevers maximaal profijt hebben van zo'n periodieke gift.

Er is een aanvullende voorwaarde voor de culturele ANBI. Giften aan de instelling krijgen een aparte vermelding in de administratie. Deze giften mogen alleen aan het algemeen nuttige doel van de instelling worden besteed.

Frans Teunis

Ad Kokx v.o.f.

Witgoed

Sigarenmaker 10D
5521 DJ Eersel
Tel. (0497) 51 33 69
Fax (0497) 53 43 65
E-mail: info@adkokxwitgoed.nl
Internet: www.adkokxwitgoed.nl

reparatie en verkoop van was- en koelapparatuur

CHINEES-INDISCH-RESTAURANT

美華酒家

"MEI WAH"

5503 BK VELDHOVEN
Burg. v. Hoofflaan 83-89
Tel. 040-2534732
Fax. 040-2547073

5615 AB EINDHOVEN
Leenderweg 86
Tel. 040-2117557

Dagelijks geopend van: 11.00-22.30 uur
Exclusieve accommodatie voor Uw:
partijen - familiediners - lunch of diner met
zakelijke relatie - personeelsavonden - etc.

Van Quohier 1795 naar Kadaster 1832

Inleiding

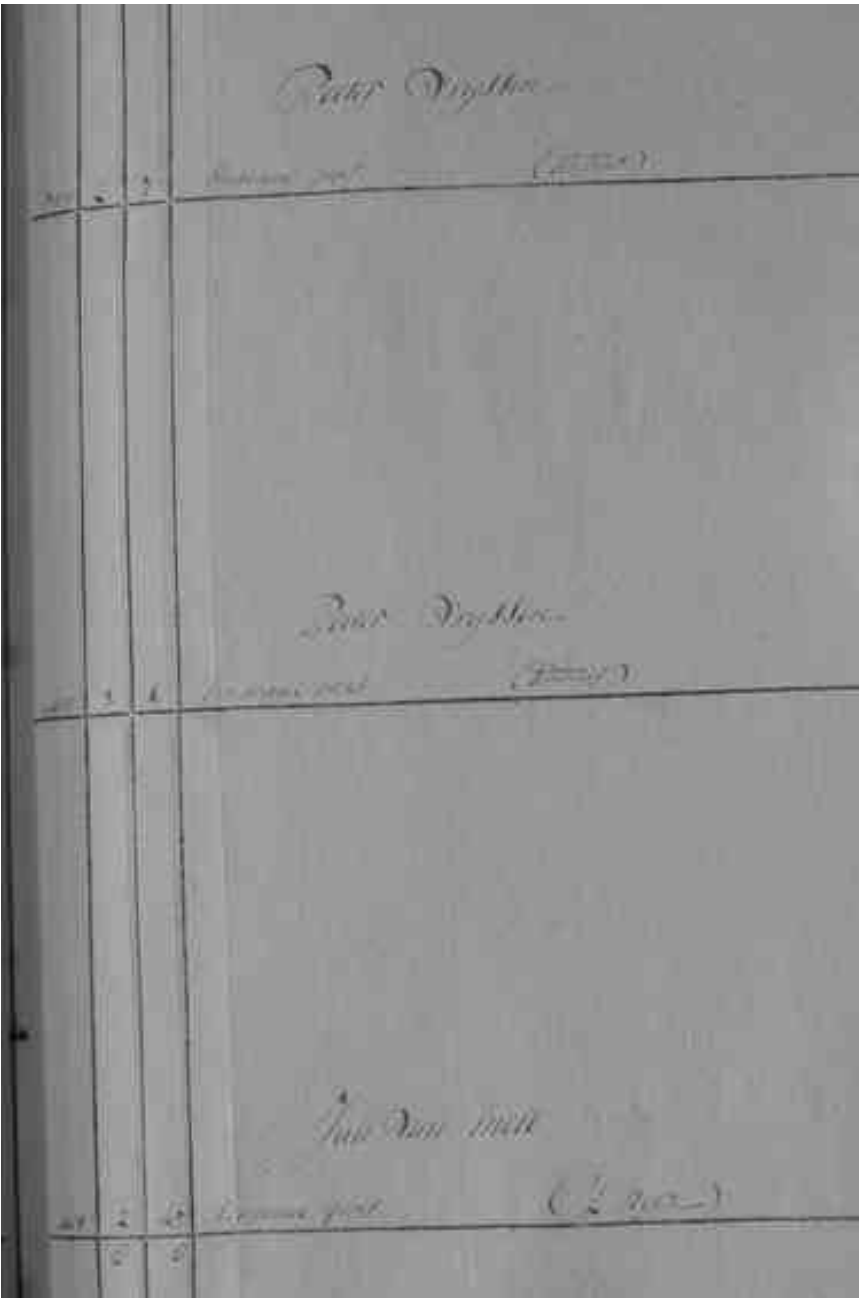
In het najaar van 2011 maakte ik kennis met de activiteiten van de werkgroep "Kaart van Eersel 1832" o.l.v. Harrie Jenniskens. Het doel van de werkgroep is de kadastrale kaart van Eersel, Duizel en Steensel uit 1832 te digitaliseren en het achterhalen van oude veldnamen. Doel en werkwijze spraken me wel aan, zodat er al snel een interessante uitdaging lag in het onderzoeken van de gegevens van Duizel. Daar was nog niet veel aan gebeurd en Duizel is sinds enkele jaren mijn woonplaats. Dus waarom niet met Duizel aan de gang? Een eerste verslag.

Uitgangspunten werkwijze

Elk onderzoek begint met basismateriaal. Dat moet zo goed mogelijk toegankelijk zijn. Dan kun je het op verschillende manieren gebruiken. Daarom heb ik in januari en februari 2012 alle 516 aktes van uit Quohier van Duysel uit 1795 gedigitaliseerd in een excel lijst. Een kohier is een belastingboek met daarin van elk perceel een veldnaam, grootte en gebruik ervan en de eigenaar¹. Het oude boek heeft geen kadasternummer of beschrijving van belendende percelen. Kadasternummers ontstaan pas omstreeks 1825. De bedoeling is om de percelen van 1795 te voorzien van een (later) kadasternummer om zo eventuele oudere veldnamen te ontdekken. Daartoe kreeg ik van Harrie Jenniskens een tussenversie van de kadastrale kaart van 1832 voor het Haza programma. Ik kon deze gebruiken in de probeerversie van Haza. Daarnaast kon ik beschikken over een excel lijst van notarisaktes die 1821-1830 omvatten. Er staan 95 aktes voor Duizel in deze lijst. En als laatste was er een waardevolle tip: probeer looplijnen(routes) van de landmeter te ontdekken.

Notarisaktes

Eerst heb ik geprobeerd om via de lijst met notarisaktes van 1822-1830 percelen te vinden die ook in het Quohier te vinden zijn. Ik heb hier met name via de eigenaarsnaam gezocht. Helaas vond ik hier maar weinig houvast. De enige naam die direct overeenkwam was die van de weduwe van Willem Corstiaans, Martina Schut.

Figuur 1: Fragment uit het Quohier van 1795, percelen 399, 400 en 401

Ik heb de perceeltjes van Willem uit de notarisaktes vergeleken met het quohier, en het viel me op dat de perceelgroottes slecht overeenkomen. In de notarisaktes lijken ze veel kleiner te zijn. Ik vond het moeilijk en ook gevaarlijk om hier blind op te vertrouwen. Dus heb ik de notarisaktes even ter zijde gelegd, maar ze er later weer bij gehaald. Ik denk dat we wel even moeten uitzoeken waarom de perceelsgroottes (ook vergeleken met 1832) zo verschillend zijn.

Directe Koppeling 1795-1832

Het tweede pad dat ik bewandeld heb, is het zoeken naar namen van eigenaars die in zowel het Quohier als op de kadastrale kaart voorkomen. Er zijn er niet heel veel, maar toch nog een tiental. Er zit tenslotte bijna 40 jaar tussen beide documenten. Mijn eerste grote vondst is die van het St Jans Gilde. Die heeft in beide documenten welgeteld één perceel: 'den langen akker'. In 1832 staat dit bekend als A203, en het is dan 3220m². In 1795 is het perceelnr 133 en het is 1 Lopen(se) 45 Roeden groot (~3145m²).

Daarna ben ik de rest van de eigenaren langs gegaan. Telkens heb ik de grootte en de naam van de percelen vergeleken, en waar deze redelijk overeenkomen, het kadastranummer overgenomen in mijn excel-sheet met de quohierpercelen². Soms lijkt het alsof een perceel van 1795, in 1832 in twee of drie percelen is verdeeld. Dan heb ik de verschillende nummers met een plusteken ertussen samen in mijn excel-sheet gezet. Hier vertrouw ik op veldnaam, perceelsgrootte en eigenaar.

Aanvullend onderzoek

Even terugkomend op de notarisaktes. Deze hebben wel geholpen. Ik heb via de website van het RChE hier en daar wat genealogisch onderzoek moeten doen om namen te koppelen. Bijvoorbeeld Anna Catherina Beerens.

Zij blijkt een dochter te zijn van Jacobus Beerens, en die komt regelmatig in het Quohier voor. Deze Anna Catherina heeft in 1821 een reeks percelen aan Martinus van Mierlo verkocht. Dus heb ik alle percelen van Jacobus Beerens in 1795 vergeleken met de percelen van Martinus van Mierlo in 1832 en, waar dat kan, op dezelfde manier (met grootte plus naam) aan elkaar gekoppeld.

Wisselende eigenaren

Intussen had ik al kleine verzameling percelen met kadasternummer verzameld en kon ik de verleiding niet weerstaan om te kijken of ik hier en daar tussenliggende nummers (en dus percelen) kon vinden. Dat heb ik inmiddels gedaan voor de veldnamen Mortelakker, (gedeeltelijk) Kerkakkers, Schootakkers, Lemmens en Heiveld. Door dit te doen vallen er patronen op. De eigenaarsnaam van een perceel in 1795 lijkt te zijn vervangen door een andere naam voor meerdere (zo niet alle) percelen in 1832. Er vallen opeens patronen op, zoals te zien valt in tabel 1.

Tabel 1

1795	1832
Hendrik Schellens	Armen van Duizel
Symen Stoffels	Johannes Wilbers
Luycas Fabrie	Wed Wouter v/d Aa

Mortel(akker)

Ik vind het wel leuk om er een stuk uit te lichten. Daarvoor heb ik de Mortel(akkers) gekozen, omdat dit een compact overzichtelijk stuk is. Daarvoor heb ik de percelen die 'Mortel' in de naam hebben in het Quohier in tabel 2 gezet, en die van de kaart van 1832 in tabel 3.

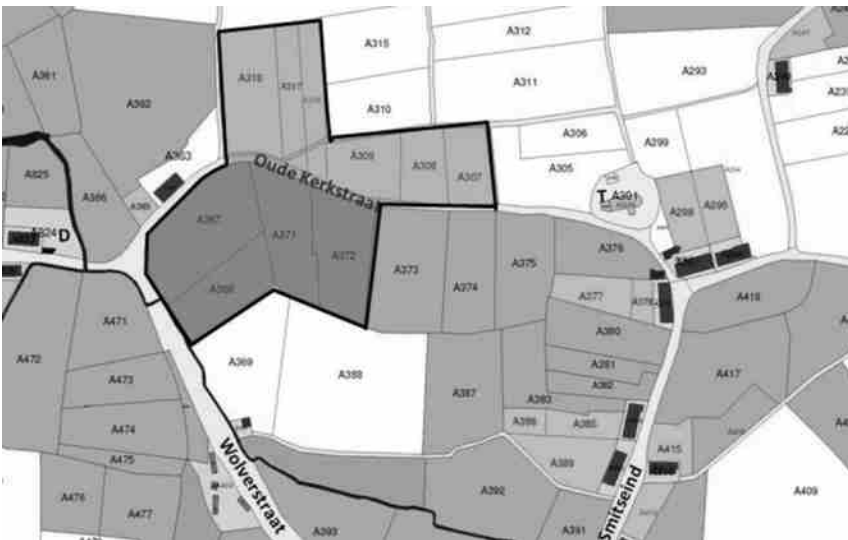
Tabel 2: Percelen in het Quohier van 1795 met 'Mortel' in de naam:

Q-nr	veldnaam	Eigenaar	Eigenaar (voornaam)	Opp (m2)
218	den mortel akker	Huygevoord, Van de	Hendrik, Casper, Elisabet	1522
219	den mortel akker	Verryth, Dielis	Willem, Margo, Geerit, Jennenie	1423
220	den mortel akker	Stoffels	Symen	2052
221	de mortel akker	Panken	Norbertus	1555
222	de mortel akker	Aa, Van der	Wilbord	1522
223	den mortel akker	Sleegers	Jan, Francus, Peeternel	3310
412	de mortel	Kuijk, van	Weduwe Peeter	3243
413	de mortel, de donc	Hooff, Van	Hendrik	6222

Tabel 3: Percelen op de kaart van 1832 met Mortel in de naam:

nr	veldnaam	Eigenaar	Opp (m2)
A307	mortel akker	wed. Kinderen en weduwe Jacobus Bierens	1790
A308	de mortelakker	kinderen Willem Verrijt	1670
A309	het mortelakkerke	Johannes Wilbers	2230
A316	mortelakker	Jan Baptist Panken	1640
A317	de mortelakker	Wilbrordus van der Aa	1770
A318	mortelakker	kinderen Jan Slegers	3960
A371	de Mortel	Anna Maria van Hoof	3180
A372	de Mortel	kinderen Peter Kuyk	3340
A367	de donk	Anna Maria van Hoof	4870

Als we tabel 2 en 3 bekijken, dan valt meteen op dat er een naam in beide voorkomt: W van der Aa. Ook de veldnamen zijn hetzelfde en de grootte komt ook meer of minder overeen. Dus: Q222=A317. De volgende kandidaat is Q412 van Weduwe Peeter van Kuyk. In 1832 zien we de kinderen van Peeter van Kuyk terugkomen. Ook hier komen de perceelgroottes redelijk overeen: Q219=A308.

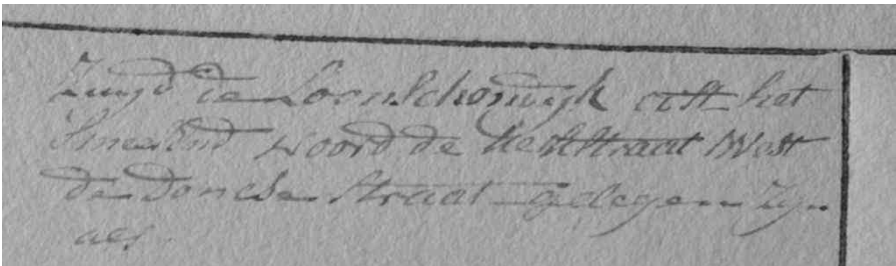
Figuur 2: Percelen met de naam Mortel(akkers) aangegeven op de kaart van 1832. Huidige straatnamen zijn aangegeven, net als de referentie punten Toren (T), Café de Donk (D)

Daarna komen er wel achternamen overeen, maar niet de voornamen. Een logische verklaring is dus vererving. Dan mag je aannemen, dat Q221=A316, Q223=A318, Q219=A308. Het lijkt erop dat perceel Q413 in 1832 gesplitst is in twee: A371 en A367, alhoewel de samenvoeging van de laatste twee wel groter is dan in 1795.

Als laatste blijft dan over Q220 van Symen Stoffels. Dit moet dus wel A309 van Johannes Wilbers zijn.

Op de kaart van 1832 in figuur 2 heb ik de percelen aangegeven. Deze bevinden zich rond de kruising Oude Kerkstraat en Beersbeemden/Gildestraat. Er is bij mij geen enkele huidige verwijzing naar Mortel bekend.

Er rest nog wel een opmerking over perceelgroottes, als we de tabellen van 1795 en 1832 vergelijken dan lijken de percelen wat groter te zijn. Waarom?

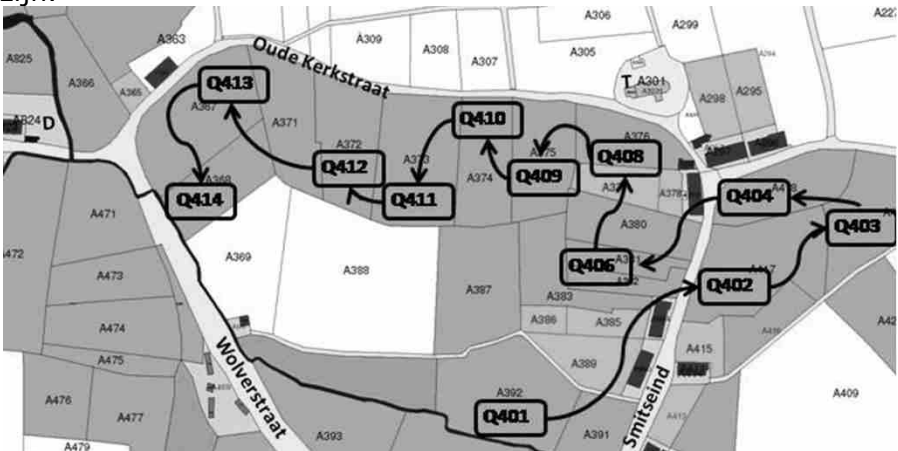
Figuur 3: Bijschrift bij perceel 401 uit het Quohier van 1795

Looproutes

Even terug naar het laatste advies van Harrie Jenniskens om ook naar de looproutes te kijken. In het Quohier komen een zevental bijschriften voor met indicaties waar de landmeter in 1795 staat. Ik wil een bijschrift bij Q401, zie figuur 3, eruitlichten: "Zuid de Loonschendijk, oost het Smeeland?/Smeesend, noord de Kerkstraat, west den Doncse straat gelegen zijn als". Dit bijschrift slaat op de 14 percelen die volgen tot het volgende bijschrift en kan als volgt geïnterpreteerd worden. Dit gebied zou op de kadasterkaart Duizel A2 de wijk Smiseind kunnen zijn. Deze wordt omsloten door de volgende straatnamen op de kadasterkaart: De Wolverstraat (= zuid de Loonschendijk?), oost De Smitseinsche straat (= oost het Smeeseind?), De Kerkstraat

(= noord de Kerkstraat), blijft nog onduidelijk welk stuk van deze 'rondweg' de Doncse straat zou moeten zijn.

Ook voor dit stuk ben ik te werk gegaan zoals hiervoor beschreven. Ik heb de kohiernummers op de kaart van 1832 getekend, zie figuur 4. Het begint met Q401 in het gebied zoals aangegeven. Maar voor de drie percelen die erop volgen, steekt de landmeter het Smitseind over! En dan keert hij weer terug naar de zuidkant van de Oude Kerkstraat. Zoals ook te zien is, zijn er nogal wat percelen die niet van kohiernummer voorzien zijn.

Figuur 4: Looproutes voor percelen Q401 tot Q414 uit 1795 op de kaart van 1832 gereconstrueerd. Huidige straatnamen zijn aangegeven, net als de referentie punten Toren (T), Café de Donk (D)

Veldnamen

Een van de redenen om de koppeling tussen het Quohier 1795 en de kaart van 1832 te maken, is het vinden van meer veldnamen. Ik heb er een paar gevonden die alleen in een van beide documenten voorkomen:

Alleen 1795: de Merke (Q57), de Reyakker (Q199), het Langsreed (Q29), den Haverhof (Q455) en alleen 1832: Secretarisvelt (A462)

Het spreekt voor zich dat ik boven vernoemde percelen nog niet heb kunnen koppelen.

Extra benodigde informatie: Ik loop vast in bepaalde gebieden. Daarvoor heb ik meer informatie nodig en gekregen³:

1. Notarisaktes uit de periode 1795-1820. Ik wil graag de veronderstelde eigenaarswisseling zoals ik hier boven in tabel 1 heb aangegeven met bewijs staven. En daarnaast natuurlijk ook andere eigenaarswisselingen (verkoop en vererving) of kadasternummers opsporen. Het aantal notarisaktes is omvangrijk en bevat naast transportaktes ook veel andere, zoals testamenten en inboedelverkopingen. Ik ga hier langzaam maar systematisch te werk door alle repertoria te digitaliseren. Ik heb tot nu toe nog geen aktes gevonden die de eigenaarswijzigingen in tabel 1 staven.

2. Stambomen van bepaalde families: Wintermans en Panken napluizen. Met name de laatste is lastig. In sommige gebieden 'stikt' het van de verschillende Pankens als eigenaars. Het is lastig om na te gaan van wie wat is. Misschien helpen stambomen om via vererving de logische eigenaarswisseling op te sporen, in het geval dat er geen aktes te vinden zijn.

Tot besluit

Ik heb inmiddels niet minder dan 286 Quohierpercelen van een kadasternummer kunnen voorzien. Er zijn er niettemin nog 186 over, die nog op koppeling wachten.

Of dat zal lukken, is nu natuurlijk niet te zeggen, maar met geduld, speurzinnigheid en uiteraard ook een dosis geluk, is er nog veel te ontdekken over de overgang van Quohier naar (vroeg) kadastraal in Duizel. Daarnaast is bij mij de geschiedenis van Duizel tot leven gekomen.

Pieter Mulder

Voor aanvullingen en commentaar kunt u contact opnemen via email: p_mulder99@hotmail.com

Noten:

[1] Meer achtergrond informatie over het Quohier van 1795 is te vinden De landmeting in de Meijerij anno 1792-1793 van A Scheffer, Nederlands Geodetisch Tijdschrift, 6e jaargang no. 4, april 1976

[2] De kadasterkaart van 1832 bevat geen veldnamen. Echter in de voorlopige kaart van Eersel, Steensel en Duizel in Haza stonden wel veldnamen vermeld voor de percelen in Duizel en Eersel, maar nog niet voor Steensel. De Eerselse veldnamen waren al door de werkgroep uit het Quohier van 1795 achterhaald. De herkomst van de Duizelse veldnamen is zowel mij als Harrie J onbekend.

[3] Ik bedank Leo Spanjers voor al het materiaal dat hij mij beschikbaar heeft gesteld.

Koning, Keizer, Admiraal...

Bij gelegenheid van de troonswisseling is het interessant om met wat namen te stoeien en daarvoor putten we uit een artikel van Frans Debrabandere verschenen in het blad Neerlandia van de ANV. Dat is het Algemeen Nederlands Verbond. Hij licht daarin verschillende namen toe in hun etymologie, hun herkomst dus. Afhankelijk van tijd en gebied bestaan er voor een monarch, een regerend vorst heel wat woorden. Waar komen die vandaan?

Vorst

De vorst heette in het Oudnederlands furista, fursta, in het Oudhoogduits furisto.

De letter i zorgde in het Duits voor de umlautsvorm Fürst. In het Nederlands moet de i al vroeg verdoft of weggevallen zijn, zodat geen umlaut kon ontstaan, vandaar vorst. Het woord is een superlatief van voor en betekent gewoon "de Voorste". Het is vermoedelijk de vertaling van Latijn princeps = eerste, voorste, vandaar leider. En dat leeft voort in prince, prins, Prinz. Het Oudengels had ook het woord fyrest, maar dat evolueerde tot First = eerste. Een keurvorst of Kurfürst was een van de zeven vorsten, die gerechtigd waren om de Duitse keizer te verkiezen. Het was dus een keuzevorst en die r hebben we ook in verkoren. Een viervorst was een vorst die regeerde over een vierde deel van de provincie.

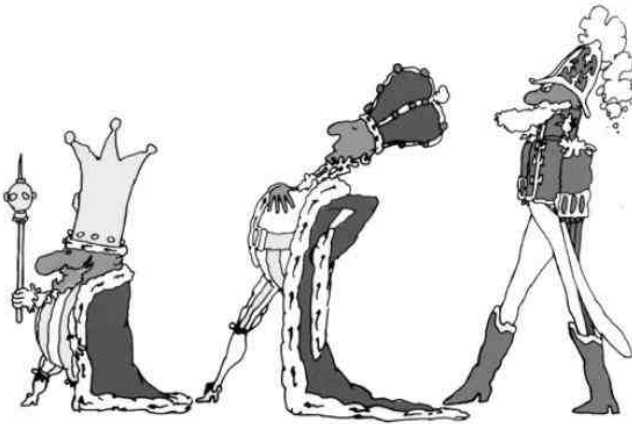
Een ander woord is tetrarch, eigenlijk het Latijnse woord tetrarcha, dat teruggaat op Grieks tetrarchès. Daarin herkennen we Griekse tettara/tessara = vier en archein = regeren. En dat steekt dan weer in monarch of alleenheerser.

Keizer

De keizer is de hoogste vorst. Het is eigenlijk de naam van (Gaius Julius) Caesar. De naam Caesar gaat wellicht terug op een Etruskisch woord, maar wordt op gezag van Plinius (1ste eeuw) vaak afgeleid van caedere = vellen, neerhouwen. Men dacht namelijk dat Julius Caesar door een snee in de buik van zijn moeder ter wereld was gekomen. Zo kreeg de naam de afgeleide betekenis "met de keizersnede geboren". Op sommige plaatsen is het daarom gebruikelijk geweest kinderen, die met die ingreep geboren waren, 'Caesar' te noemen. In het Frans heet dat nog de

'opération césarienne'. Keizersnede is de vernederlandste vorm van Kaiserschnitt, een vertaling van sectio caesarea.

Spreek Caesar uit zoals in het klassieke Latijn, nl. kaizar, en je begrijpt meteen de herkomst van het Duitse woord Kaiser en het Nederlandse woord Keizer. Over Oudrussisch cesari is hieruit ook de Russische Tsaar te begrijpen. De tsarevitjs, Russisch carevic, is de oudste zoon van de tsaar. Julius Caesar was weliswaar geen keizer, maar zijn achterneef, de keizer Ostavianus, nam ook de naam Caesar aan en zo werd de oorspronkelijke eigennaam de soortnaam keizer. Het Franse woord voor keizer is van een andere oorsprong. Empereur is de voortzetting van Latijn imperator = gebieder = heerser.

Koning

Het woord koning, Duits König, is het Germaanse woord kaninga, afgeleid van kunja [=geslacht =familie]. Daaruit kwam 'kunne'. Het Oudengelse cyning werd cyng, vandaar king.

Frans roi, Italiaans re, Provençaals en Catalaans rei, Spaans rey gaan terug op Latijn regem, de accusatief van rex = koning, afgeleid van regere [= richten, leiden].

De oude muntnaam real is Spaans real en betekent koninklijk. Een koning is in het Russisch korol, in het Pools krol en dat is niets anders dan de naam van Karel de Grote.

Hertog

Hertog, Duits Herzog luidde in het Oudsaksisch heritogo. Oudhoogduits herizogo, Oudengels heretoga. Het eerste lid is het woord heer [=leger] en het tweede is afgeleid van Middelnederlands toen, tooch, getogen = trekken, waarvan in het

moderne Nederlands nog de vormen toog en getogen voorkomen. Hij was dan ook een legeraanvoerder in het Frankische rijk. Later werd hij een bestuurder in een bepaald gebied, in een hertogdom en nog later werd hertog gewoon een adellijke titel. De Franse hertog heet duc uit Latijn ducem, accusatief van duc = leider afgeleid van ducere = leiden. De Engelsen hebben het Franse woord overgenomen als duke. In Venetië en Genua was het doge. Mussolini was natuurlijk geen hertog, maar noemde zich duce = leider, net zoals Hitler de Führer was.

Graaf

De graaf was oorspronkelijk een opzichter, daarna een koninklijke ambtenaar, de opperste rechter in een gebied. Later kreeg hij ook de bestuurlijke macht. De graaf van Vlaanderen was een leenman van de Franse koning. In Nederland is graaf de hoogste adellijke titel.

Het woord is misschien ontleend aan middeleeuws Latijn gravius = koninklijk bestuursambtenaar, toezichthouder uit Grieks grapheus = schrijver. De betekenis bestuurder leeft voort in het woord dijkgraaf = voorzitter van het bestuur van het waterschap. Het Franse woord comte, waaruit ook het Italiaanse conté, gaat terug op de accusatiefvorm comitem van Latijn comes = begeleider = gezelschap. Zo'n voorwerpsvorm noemen ze in het Frans een cas oblique. Daarnaast bestond in het Oudfrans de cas sujet of onderwerpsvorm cuens. De Latijnse betekenis gezelschap moeten we begrijpen als lid van het gevolg van de keizer, vandaar gevolmachtigde die naar de provincies uitgestuurd werd.

In het buitenland kennen we de namen Sjah, Pasja, Emir, Sultan, Farao, Radja en Mogol voor vorst of koning, maar dat voert te ver in het kader van onze kringberichten om daar voluit over te schrijven.

Geïnteresseerd geraakt? Ik verwijs u graag naar het tijdschrift van de AVN (via de bibliotheek?) Nr. 1 van 2013 jaargang 117.

Frans Teunis

Regionaal Archief voortaan beperkt open

Het ED van 27 april jl. meldt dat het in het kader van drastische bezuinigingen de openingstijden per 1 juni a.s. heeft beperkt tot de dinsdagen en donderdagen. Alle andere dagen is het RHC-e vanaf 1 juni as. voor publiek gesloten.

Ook is een streep getrokken door verschillende lopende projecten en de voortzetting van de digitalisering van persoonsgebonden gegevens. Het RHC wijst er op dat haar digitale database 24 uur per dag beschikbaar is voor digitale dienstverlening.

Dat mag gelden voor wat er al is aan gedigitaliseerde persoonsgegevens van doop, trouw en begraven. Voor wat er nog volop in bewerking was én al het andere speurwerk van serieuze onderzoekers in bijv. schepenregisters of notariële archieven is het besluit een flinke tegenvaller. Zacht uitgedrukt.

Piet Frints

Regionaal Historisch Centrum (Raiffeisenstraat 18, 5611 CH) Eindhoven)

De boeken die besproken worden in
de boekenplank zijn verkrijgbaar bij

De Boekenlegger

Ook voor uw buitenlandse bestellingen bent u
bij ons van harte welkom

Nieuwstraat 28A 5521 CC Eersel
Tel.: 0497-512551 Fax.: 0497-513179
www.de-boekenlegger.nl info@de-boekenlegger.nl

DE ONZE MUZENVAL

ONTMOETINGSPLAATS ZALENVERHUUR LEESSTEK EXPOSITIE
FILM EVENEMENTEN TONEELZAAL HAP & DRINKPLEK MUZIEK

Sociaal Cultureel Centrum De Muzenval beschikt over diverse zalen die geschikt zijn voor vergaderingen, cursussen, bijeenkomsten, voorlichtingsavonden, workshops etc.

Ook heeft De Muzenval een mooie theaterzaal met 350 zitplaatsen waarin alle faciliteiten aanwezig zijn voor uw bedrijfsvergadering of seminar.

Bovendien kunt u altijd in onze gezellige foyer terecht voor een drankje of een hapje.

Tot ziens in De Muzenval!

Dijk 7
5521 AW Eersel
0497 51 59 97
info@muzenval.nl
www.muzenval.nl

